

Stanowisko Związku Pracodawców Polska Miedź – dodatkowe uwagi do projektu ustawy o zmianie ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego oraz niektórych innych ustaw (nr UD354 w Wykazie prac legislacyjnych i programowych Rady Ministrów)

Związek Pracodawców Polska Miedź (ZPPM) jest samorządną organizacją pracodawców, niezależną w swej działalności od organów władzy i administracji państwowej, samorządowej oraz innych organizacji. Nasza organizacja zrzesza ponad 120 pracodawców, zatrudniających blisko 38 000 pracowników. Założycielem Związku jest KGHM Polska Miedź S.A., a naszymi członkami są również podmioty prywatne, w szczególności z sektora małych i średnich przedsiębiorstw, jak również firmy samorządowe niezwiązane kapitałowo z Grupą KGHM. Od ponad 25 lat Związek monitoruje i opiniuje projekty aktów prawnych istotnych dla gospodarki, chroniąc prawa i reprezentując interesy pracodawców i przedsiębiorców.

Analiza projektu ustawy i załączonych dokumentów (uzasadnienie, OSR) oraz opinie otrzymane od naszych podmiotów członkowskich pozwoliły nam na przygotowanie załączonych poniżej uwag. Zwracamy się z prośbą o wzięcie pod uwagę zaprezentowanych w niniejszej opinii wniosków, uwag oraz przedłożonej argumentacji przy tworzeniu ostatecznego kształtu projektu aktu prawnego. Jesteśmy otwarci na dyskusję merytoryczną dotyczącą modyfikacji projektowanych zapisów na dalszym etapie prac legislacyjnych.

Przygotowany przez Ministerstwo Rozwoju i Technologii projekt ustawy o zmianie ustawy o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego (MWC) oraz niektórych innych ustaw ma na celu doprecyzowanie oraz uzupełnienie wybranych przepisów, które w obecnym brzmieniu pozostawiają pole do różnych interpretacji i w konsekwencji nie zawsze spełniają rolę zakładaną przez ustawodawcę. Niezwykle cenna jest weryfikacja przepisów pod kątem możliwości wprowadzenia rozwiązań ułatwiających przedsiębiorcom wykonywanie prac z użyciem MWC oraz wyrobów pirotechnicznych bez szkody dla bezpieczeństwa osób wykonujących te prace, osób postronnych, a także mienia i środowiska.

Jest to niezwykle istotne, gdyż obecnie obowiązująca ustawa z dnia 21 czerwca 2002 r. o materiałach wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego funkcjonuje w obrocie prawnym od blisko 20 lat. Dotychczasowe zmiany tej ustawy dokonane w latach 2010-2019 były związane z koniecznością wdrożenia do prawa krajowego przepisów prawa europejskiego, regulujących problematykę wprowadzania do obrotu oraz identyfikowalności wyrobów pirotechnicznych, a także udostępniania na rynku i kontroli wyrobów pirotechnicznych oraz materiałów wybuchowych przeznaczonych do użytku cywilnego. Tym samym dotychczasowe zmiany w ustawie o MWC tylko w niewielkim stopniu uwzględniały potrzebę skorygowania niektórych przepisów ustawy w celu wyeliminowania stwierdzonych ułomności, które utrudniały przedsiębiorcom wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie nabywania, przechowywania, używania MWC oraz wytwarzania materiałów wybuchowych metodą in situ, a także kontrolę takiej działalności ze strony uprawnionych organów

Z punktu widzenia „użytkowników prawa” cenne jest podjęcie działań zmierzających do doprecyzowania oraz uzupełnienia przepisów, które ułatwią prowadzenie działalności w tym obszarze przez przedsiębiorców.

Uwagi ogólne

Szczegółowe propozycje legislacyjne złożone w dokumencie wynikają z praktyki działania podmiotów członkowskich ZPPM z branży produkcji materiałów wybuchowych, której reprezentantem jest NITROERG S.A., wiodący producent materiałów wybuchowych

przeznaczonych do użytku cywilnego (MWC) oraz właściciel spółki NITROERG SERWIS Sp. z o.o., świadczącej usługi strzałowe czyli wykonującej prace z użyciem MWC, w tym również wytwarzającej materiały wybuchowe insitu.

Wskazane w opinii zmiany w istotny sposób wpływają na funkcjonowanie podmiotów, przedsiębiorców wykonujących prace z wykorzystaniem MWC.

Uwagi szczegółowe

1. Art. 9.

Projekt zakłada konieczność ubiegania się o zmianę pozwolenia w każdym wypadku, gdy następuje zmiana danych zawartych w pozwoleniu, dotyczących rodzaju, ilości nabywanych, przechowywanych i używanych MWC oraz wytwarzanych metodą insitu. Ponadto zmiana zakresu prac z wykorzystaniem MWC w tym wytwarzanych insitu wymaga nowego pozwolenia. W ustawie nie został określony czas jaki upoważnione organy (województwie, dyrektorzy OUG) mają na zmianę dotychczasowego lub wydanie nowego pozwolenia. Być może zostanie to określone w odpowiednim Rozporządzeniu. Niemniej jednak prosimy o zwrócenie uwagi, by był to możliwie najkrótszy czas, aby nie paraliżować aktywności gospodarczej przedsiębiorców.

2. Art. 11 ust. 1 lit c.

Sądzymy, że ograniczenie zakresu zaburzeń psychicznych do sfer, które faktycznie mogą stanowić przeszkodę w prowadzeniu lub kierowaniu działalnością gospodarczą w zakresie, którego dotyczy ustawa o MWC jest z założenia właściwym podejściem, niemniej jednak kto i na jakiej podstawie zdecyduje czy dane zaburzenie nie stanowi przeszkody. Sądzymy, że zapis taki albo będzie martwy, bo nikt nie będzie chciał ponieść odpowiedzialności za dopuszczenie do MWC, albo może się stać przedmiotem nadużyć i stwarzać zagrożenie dla bezpieczeństwa prac, osób, mienia i środowiska.

3. Art. 11, ust. 2 lit c

Mówi, że przedsiębiorcy będącemu osobą fizyczną prowadzącą jednoosobową działalność gospodarczą pozwolenia udziela się jeśli nie później niż w dniu rozpoczęcia prac z użyciem MWC będzie posiadał umowę o współpracy przy realizacji tych prac zawartą z przedsiębiorcą uprawnionym do dostępu do MWC.

Liczność przedsiębiorstwa nie jest zdefiniowana w MWC, a samozatrudnienie (prowadzenie jednoosobowej działalności gospodarczej) jest regulowane choćby w ustawie o podatku dochodowym, w ustawie o VAT czy o swobodzie działalności gospodarczej.

Zatem osoba wykwalifikowana, samodzielnie prowadząca przedsiębiorstwo w zakresie usług związanych z pracami z użyciem MWC, nie powinna mieć problemów, by uzyskać takie pozwolenie. Szczególnie, gdy Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 28.05.1996 r. w sprawie rodzaju prac, które powinny być wykonywane co najmniej przez dwie osoby (Dz.U. 1996 nr 62 poz. 288) – Załącznik nr 1 zostało uchylone i teraz to pracodawca decyduje, jakie prace należy wykonać w kilka osób.

Proponowany zapis może być potraktowany jako ograniczenie swobody działalności gospodarczej. Poza tym pozwolenia udziela się przed rozpoczęciem prac, więc kto i jak będzie sprawdzał czy przedsiębiorca prowadzący jednoosobową działalność czy zawarł umowę o współpracy jeśli może ją zawrzeć nawet dopiero w dniu rozpoczęcia prac.

4. Art. 12

Wydawanie lub aktualizacja opinii o spełnieniu wymagań. Ustawa nie podaje jakie instytucje będą wydawać opinie i na jakiej podstawie ani nie określa trybu wydawania opinii, w tym czasu na jej wydanie.

Na pewno zostanie to określone w drodze rozporządzenia. Wnioskujemy, aby czas oczekiwania na opinie był jak najkrótszy, a wśród instytucji wyznaczonych do wydawania (a przynajmniej do konsultowania w uzasadnionych przypadkach) opinii znalazły się stowarzyszenia branżowe skupiające osoby na co dzień pracujące z MWC np. Stowarzyszenie Polskich Inżynierów Strzałowych, Stowarzyszenie Inżynierów i Techników Górnictwa itp. a także producenci.

5. Art. 14, ust.1. pkt. 6

Uważamy, że podanie nazw handlowych wszystkich MWC, jakie przedsiębiorca może nabywać w ciągu roku jest niepotrzebną pracą i ograniczeniem, które nie ma rzeczywistego wpływu na bezpieczeństwo prac z wykorzystaniem MWC.

Naszym zdaniem, jako producenta, wystarczającym może być podanie grupy MWC wraz z numerem rozpoznawczym UN i oraz kodem klasyfikacyjnym określającym przynależność do grupy transportowej w przypadku transportu towarów niebezpiecznych

Ma to zasadnicze znaczenie w przypadku okresowej niedostępności konkretnego wyrobu, który może zostać zastąpiony innym, z tej samej grupy i jeśli nie został wskazany we wniosku o pozwolenie, to jego użycie nie będzie możliwe a tym samym będzie skutkowało wykluczeniem z wykonywania prac z użyciem MWC, brakiem realizacji zawartych umów itp.

6. Do Art. 15, ust. 2

Udzielanie pozwoleń na czas oznaczony, mieszczący się w przedziale 5-20 lat jako narzędzie bardziej efektywnej kontroli podmiotu pod kątem warunków technicznych i organizacyjnych, które muszą być spełnione w przypadku prowadzenia prac z użyciem MWC, jest bezzasadne. Istnieją inne metody, stosowane regularnie – kontrole straży pożarnej, kontrole policji, kontrole PIP, kontrole WIOŚ, kontrole OUG itd. Dodatkowo, w przypadku przedsiębiorców-producentów, którzy wdrożyli zintegrowane systemy zarządzania np. ISO, audyty jednostek notyfikowanych.

Ponadto, jakie warunki będą decydowały o tym na jaki okres zostanie udzielone pozwolenie? Czy będą to kryteria obiektywne, czy arbitralna decyzja urzędnicza?

Przedsiębiorcy, a zwłaszcza mali i jednoosobowe firmy, narażeni są na nadmiar biurokratycznych postępowań i procedur oraz koszty. Dodatkowo brak jednoznacznych kryteriów co do okresu na jaki jest udzielone pozwolenie stwarza warunki do nadużyć w zakresie kompetencji i uprawnień organów udzielających pozwoleń.

7. Art. 19 i Art. 20

a) W zakresie wymagania, dotyczącego obowiązkowych szkoleń i egzaminu przed zewnętrzną komisją kwalifikacyjną dla osób mających dostęp do MWC, jako producent tychże, zatrudniający ok. 500 osób przy produkcji, czyli z dostępem do MWC, uważamy, że koniecznym byłoby dodanie punktu, który uprawnia producenta MWC do prowadzenia wewnętrznych szkoleń, realizowanych przez personel wykwalifikowany w zakresie bezpieczeństwa i technologii materiałów wybuchowych, dla osób zatrudnionych przy produkcji, nie wykonujących prac z użyciem MWC, polegających na ich detonacji, będących jednocześnie spełnieniem warunku

Szkolenie i egzamin przed zewnętrzną komisją kwalifikacyjną, dotyczyłyby jedynie osób zatrudnionych przez producenta i wykonujących prace strzałowe z wykorzystaniem MWC podczas badań kontrolnych czy prac badawczo-rozwojowych.

W celu uzupełnienia stanowiska przedkładamy poniżej opis przykładowego systemu szkoleń wewnętrznych w NITROERG S.A.:

Pracownik zatrudniony na stanowisku robotniczym, wykonujący prace przy produkcji, magazynowaniu, transporcie, badaniu i niszczeniu materiałów wybuchowych, środków strzałowych, mas i wyrobów pirotechnicznych oraz azotanu izooktylu, oprócz spełnienia wszystkich wymagań wymienionych w Art. 19, odbywa następujące wewnętrzne szkolenia:

1. Szkolenie wstępne (podczas którego dodatkowo odbywa się szkolenie z polityki jakości, polityki antykorupcyjnej oraz zagadnień związanych z ochroną środowiska), w skład którego wchodzi:

a) instruktaż ogólny zgodnie z aktualnym programem szkolenia, który obejmuje m.in. zagadnienia dotyczące istoty bhp, zakres obowiązków i uprawnień pracodawcy, pracowników, komórek organizacyjnych w zakresie bhp, odpowiedzialności za naruszenie przepisów lub zasad bhp, zasady poruszania się na terenie zakładu, potencjalne zagrożenia i zagadnienia związane z wypadkami przy produkcji materiałów wybuchowych, podstawowe zasady ochrony przeciwpożarowej, zasady udzielania pierwszej pomocy.

b) instruktaż stanowiskowy zgodnie z aktualnym programem szkolenia dla stanowiska, bądź wykonywanej czynności, ze szczególnym uwzględnieniem zasad pracy przy materiałach wybuchowych

Czas trwania instruktaży uwzględnia specyfikę danego stanowiska/czynności. Pracownik zapoznawany jest z dokumentacją, obowiązującymi procedurami, procesem technologicznym, zagrożeniami. Na czas instruktażu stanowiskowego osoba szkolona ma przydzielonego opiekuna. Pracownik wykonujący prace na kilku stanowiskach pracy musi odbyć instruktaż stanowiskowy na każdym z tych stanowisk. Instruktaże stanowiskowe muszą uwzględniać wszystkie rodzaje prac, które będą należały do obowiązków pracownika.

2. Szkolenie okresowe raz w roku.

Szkolenie podzielone jest na bloki tematyczne: BHP, ADR, technologiczny, jakościowy, środowiskowy. Podczas szkolenia omawiane są zagadnienia m.in. związane z właściwościami materiałów wybuchowych oraz zagrożeniami związanymi z ich przetwarzaniem, stosowanie właściwych środków ochrony, sposobu postępowanie w przypadku zaistnienia sytuacji awaryjnej.

3. Instruktaże stanowiskowe w trakcie trwania stosunku pracy, które odbywają się obligatoryjnie raz na 3 miesiące, w celu m.in. sprawdzenia znajomości instrukcji pracy i BHP, przepisów bezpieczeństwa pracy i ochrony przeciwpożarowej, aspektów środowiskowych, znajomości zakresu obowiązków, parametrów i przebiegu procesu technologicznego, praktycznych umiejętności wykonywania czynności oraz znajomości właściwości stosowanych substancji i mieszanin.

4. Inne szkolenia wymagane ogólnymi przepisami BHP, p/poż, pierwszej pomocy itp.

Biorąc pod uwagę powyższe, sądzimy, że wewnętrzne szkolenia dla pracowników mających dostęp do MWC, realizowane przed NITROERG S.A. zapewniają wystarczający poziom wiedzy teoretycznej i praktycznej, aby prace z użyciem MWC były prowadzone bezpiecznie dla osób, mienia i środowiska.

Wnioskujemy, aby w noweli Ustawy o MWC nadać producentom MWC uprawnienia do przeprowadzania szkoleń wewnętrznych, które byłyby spełnieniem wymagania w zakresie obowiązkowych szkoleń i egzaminu przed zewnętrzną komisją kwalifikacyjną.

b) Komisja egzaminacyjna – uważamy, że kandydatów posiadających wysokie kwalifikacje i doświadczenie zawodowe w obszarze materiałów wybuchowych do użytku cywilnego do Komisji - oprócz jednostek naukowych, prowadzących badania naukowe i prace rozwojowe w zakresie MW - powinni zgłaszać producenci MW, stowarzyszenia branżowe np. SPIS, SITG itp.

Stanowisko przygotowane na podstawie ekspertyz i opinii pochodzących od podmiotów członkowskich Związku Pracodawców Polska Miedź (m.in. na podstawie ekspertyzy pochodzącej od NITROERG S.A.) oraz opracowań własnych.

ZWIĄZEK PRACODAWCÓW
POLSKA MIEDŹ
ul. Chopina 2, 59-300 Lubin
NIP: 692-11-70-332, Regon: 390437022

